

Graffynd från folkvandringstiden.

Grind, Tenala, Raseborgs härad.

8209

Lördagen den 21 juli 1923 meddelade länsmannen i Tenala A. Sjöstedt telefoniskt, att han samma dag erhållit underrättelse om ett fynd af två spjutspetsar, anträffade på Grind hemmans ägor. Dessutom hade hr. Sjöstedt af meddelarens uppgifter fått intrycket, att ett par guldringar hittats på Bonäs mark.

Måndagen den 23 juli cyklade undertecknad, som tillfälligtvis vistades i Tenala, till Grind, besökte fyndstället och erhöll af finnaren, hemmansägaren Richard Nyström, erforderliga upplysningar.

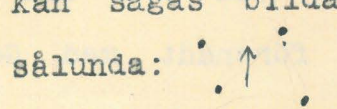
Fyndplatsen ligger på en kulle, Lunkankulla,, på Grind enstaka hemmans ägor mellan Grind och Bonäs, uppskattningsvis ca 300 m NO om Grind. Kullen är omgiven af fält: i SO af en förgrening af den slätt, som från Gennarbyvikens botten sträcker sig till Bonäs-träsket; i V och NV af Fastarbyslätten, som i V når Vikstrand (Gretarbyviken) och N om Bonäs står i förbindelse med Bonästräsket, hvilket synbarligen vid den tid Bonäs- och Grindgrafplatserna användes var förenadt med Gennarby- och Gretarbyvikarna.

I kullens V sida och vid SV ändan finnas grustag; i N sidan och ställvis annorstädes funnos mindre, igenväxta gropar, som tydde på, att äfven här grus tagits. För c. 3 veckor sedan hade Richard Nyström tagit grus

vid kullens S ända, nära dess topp. Härvid hade han c. 50 cm under markytan stött på en c. 1,75 m lång, 0,75 á 1 m. bred fläck brända ben. I denna lågo två spjutspetsar och en knif; spjutspetsarna skola ha legat i kors. Öfver brandflaket låg en större flat sten och några mindre flisor och i markytan omkring platsen skola fyra i fyrkant ställda stenar varit synliga; i fyrkantens midt fanns en femte sten, under denna den flata hällen och benen. Mittstenen mätte c. 60 x 75 cm.

Ehuru det icke är säkert, att detaljuppgifterna äro riktiga, torde det dock kunna fastslås, att vi här ha att göra med en "enmans-brandgraf"; brända ben funnos vid mitt besök på platsen, men f.ö. var grafven bortgräfd; de flata flisorna lågo i en hög invid fyndstället och de större hörn- och centralstenarna, hvilkas placering förblef något oklar, hade vräcks från sina ursprungliga platser. I grustagets kant vid kullens västra och södra del sågs närmare krönet brandjord, kol, sot etc., som visa att kullens öfre del varit använd som grafplats; längre nere på sluttningen fanns rent grus.

C. 2 m. O om grafven stodo 4 stenar i rad, ungefär i riktning NO - SV; de voro synbarligen satta, men resten af stensättningen, om en sådan funnits, saknades. - 8 - 10 m ONO om fyndplatsen 5 stenar, af hvilka 3 - med något öfver 2 ms mellanrum - bilda en rät vinkel med sidor i V-O och N-S, en 4:de står ungefär på diagonalen mellan vinkeln V och S stenar, medan den 5:te står så långt åt sidan, att den knappast kan sägas bilda det fjärde hörnet i fyrkanten, ungefär sålunda: Mellan dessa stenar har R. Nyström grävt något, utan att finna annat än mörk, kolblandad jord, men enligt Nyström liknade stensättningen öfver grafven denna, om den ock var regelbundnare.

Richard Nyström lofvade i framtiden taga grus endast från kullens nedre del, där ingen kolblandad brandjord finnes, och förhindra andra att gräfva på kullen.

Nationalmuseet 25. VII. 1923

C. H. Nordenman

6299-300 Lunkankulla, Grind, fot. från V. Ungefär vid X hittades 8586

6301 Fot. f. O.

N. 8586

Den 3 juli 1925 inlämnade folkskollärarinnan Anna Nyström, Bonäs, några fornsaker - sköldbuckla, spjutspets, två knivar, sköldbeslag, fragm. av lertrissa - som hittats vid grustäkt på samma plats som det i det föregående beskrivna fyndet.

På uppdrag av statsarkeologen besökte undertecknad den 14 juli fyndplatsen. Hemmansägaren Richard Nyström meddelade, att han vid några tillfällen givit lov åt olika personer att taga grus ur "Lunkankulla" men att han alltid sagt till om att all grustäkt måste äga rum vid kullens fot. Emellertid hade några, bl.a. en slaktare Lindholm, tagit grus nära krönet, vid den plats där 1923 fornsaker hittats. Härvid hade man småningom ätit sig in c. 2 m mot O från den tidigare fyndplatsen, fram till den rad av 4 ställda stenar, som omtalas i de föregående. Dessa stenar hade rasat ner (f.ö. hade man ej fäst sig vid att det var en stensättning utan trots stenarnas läge vara alldeles tillfälligt) och då den nordligaste rasat hade de nu anträffade fyndsakerna kommit i dagen. Sakerna hade lämnats åt Richard Nyström, som nu h.o.h. förbjudit grustäkt på kullen. Utom de 4 större stenarna hade i marken funnits en mängd mindre, delvis flata flisor. Jorden var mörk, kolblandad, brända ben hade hittats, men ej tillvaratagits. O om den nerrasade stenraden förefaller kulturlagret att tunna ut, men längre norrut kunde en grävning, trots att en mängd äldre gropar finnas i markytan, kanske löna sig. Norrut på kullen ha inga grävningar företagits sedan 1923, de inskränkte sig till platsen just O om 1923 års fyndplats.

För 1925 års fynd betalades fmk 70.

20/VII 1925.

C. A. Nordman